

Az elmúlt egy-két évben egy felülről irányított jelenségnek vagyunk a tanúi, azaz elkezdődött a közszolgálati intézmények infrastrukturális reformja. Önkormányzatok, iskolák, könyvtárak csatlakoznak az internethez kormányzati támogatással, ugyanakkor 2008 eleje óta jelent meg azoknak a szolgáltatóknak a piaca, akik a nagyvárosoktól távolabb eső települések Internet-ellátását célozzák.

A gyerekek sajátos populációt képeznek az interhasználat szempontjából, hiszen ők nyitottak az újjal szemben, tájékozottak, ismerik az új kommunikációs technológiákat, és sok szabadidejük van. A kutatások kimutatták, hogy a fiatalok mind az új technológiákhoz való hozzáférés mind a használat tekintetében kiemelt helyzetben vannak, azonban nem egy homogén csoportról van. Az új kommunikációs technológiákkal való kapcsolat, a hozzáférés, a használat intenzitása és milyensége alapján a fiatalok belső rétegzettsége a jellemző. 2007 decemberében feltáró jellegű szociológiai felmérést végeztek 15-18 éves magyar és román nemzetiségű diákok körében Maros megyében. Célunk a diákok társadalmi-kulturális és digitális rétegzettsége közötti kapcsolat feltárása volt. A román és a magyar nemzetiségű diákcsoportok egymás kontrollcsoportjaiként működtek.

Tomka Miklós¹⁵², CSc

Vallási változások Kelet-Közép-Európában a rendszerváltás óta (Religious changes in Central and Eastern Europe in the time since 1989)

Az előadás két komparatív kutatás, az 1997. évben 10, és az ennek megismétléseként 2007-ben 14 országban végzett „Aufbruch” vizsgálat eredményeinek bemutatása és értelmezése. Az első felvételtől különböző nyelveken tucatnyi könyv és száznál több tanulmány jelent meg, a második felvétel eredményei októberben jelennek meg két kötetben németül. Magyarul csak részeredmények jelentek meg az első felvételtől.

A leglátványosabb eredmény az országok eltérő pályája. 1997-ben mindenütt vallási fellendülés látszott (ámbar Csehországban és a volt NDK-ban csak nyomokban). 2007-re az előbbi Ukrajnában, Szlovákiában, Romániában és Horvátországban folytatódott vagy erősödött. Az eleve alacsony szint tovább süllyedt Csehországban és a volt NDK-ban. Nagy vallási visszaesés mutatkozott továbbá Szlovéniában és Magyarországon.

A változások hátterében a társadalmak és a vallásosság mikéntjének különbözőségei állnak. A falusi hagyomány továbbélése a tradicionális vallásosság erősségét is biztosítja. A városiasság erőssége új típusú, tudatosabb, de ritkább vallásossággal jár. Az előadás ennek az új típusú vallásosságnak bemutatására is törekszik.

¹⁵² Pázmány Péter Katolikus Egyetem